

Svetilen „Čertóh tvoj“
3. hlas, ruténske nápevy (BR)
a prostopenie

Τόν νυμφώνά σου

Черто́гъ тво́й

Pramene: SI – Triodion, „kyjevský rospev“¹
L1709 (takmer zhodné s KI, J429)
J673, J1036
S457 (takmer zhodné s S454)
L1816
J1086 (zhoda s J1087, takmer zhodné s Chomom)
Bokšay (zhoda s Bobákom)
Orosz, Russnák

Εξαποστειλάριον Αυτόμελον, Ἦχος γ'

Τόν νυμφώνά σου βλέπω, 7
καί ένδυμα ουκ έ-χω, 7
λάμπρυνόν μου τήν στολήν τής ψυχής, 10

Σωτήρ μου κεκοσμημένον, 8
ίνα εισέλθω εν αυτώ, 8
Φωτοδότα, καί σώσόν με. 8

Черто́гъ тво́й бѣждѣ εἶπε μόη, οὔκρασηνηηῖ,
ἡ Ὀδέждѣ не ѡмамз, да бнѣдѣ бѣонъ:
προεβѣтѣ ѡдѣлѣнїе δѣшнѣ моєλ εβѣтодѣче, ἡ εἶσί μα.

© 2009 irmologion.nfo.sk

¹ Zhodnú melódiu uvádza *Sputnik psalómščika* a Potulov. V moskovskom „obyčajnom“ rospeve je tento svetilen položený na 8. hlas GR.

SI

Чер-то́гъ тво́й вѣ-ждѣ еп-се мо́й, оу-кра-ше́н-ный,

L1709

Чер-то́ ТВО́ СПА-СЕ МО́ ВѢ-ДА ОУ-КРА-ШЕ́-НЫ́

J673

Чер-то́ ТВО́ СПА-СЕ МО́ ВѢ-ДА ОУ-КРА-ШЕ́-НЫ́

J1036

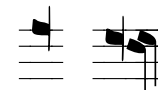

Чер-то́ ТВО́ СПА-СЕ МО́ ВѢ-ДА ОУ-КРА-ШЕ́

S457

S454

Чер-то́гъ тво́й вѣ-ждѣ еп-се мо́й, оу-кра-ше́н-ный, еп- оу-

L1816

Чер-то́гъ тво́й еп-се мо́й, вѣ-ждѣ оу-кра-ше́н-ный,

J1087

Чер-то́гъ тво́й еп-се мо́й, вѣ-ждѣ оу-кра-ше́н-ный,

Vokšay

Чер-то́гъ тво́й еп-се мо́й, вѣ-ждѣ оу-кра-ше́н-ный,

PR

Чер-то́гъ тво́й еп-се мо́й, вѣ-ждѣ оу-кра-ше́н-ный,

OR

Чер-то́гъ тво́й еп-се мо́й, вѣ-ждѣ оу-кра-ше́н-ный,

SI

И́ О́ - дѣж - - ды не ѿ - мамз, да вни́ - дѣ бонь:

L1709

И́ О́ - дѣ - ды не и́ - ма да вни - дѣ бо,

KI

О́ - дѣ -

J673

И́ О́ - дѣ - ды не и́ - ма да вни - дѣ бо,

J1036

И́ О́ - дѣ - дѣ не и́ - ма да вни - дѣ бо,

S457

И́ О́ - - дѣж - - ды не ѿ - мамз, да вни́ - дѣ бонь:

S454

И́

L1816

И́ О́ - дѣж - ды не ѿ - мамз, да вни́ - дѣ бонь:

J1087

И́ О́ - дѣж - ды не ѿ - мамз, да вни́ - дѣ бонь:

Vokšay

И́ О́ - дѣж - ды не ѿ - мамз, да вни́ - дѣ бонь:

PR

И́ О́ - дѣж - ды не ѿ - мамз, да вни́ - дѣ бонь:

OR

И́ О́ - дѣж - ды не ѿ - мамз, да вни́ - дѣ бонь:

SI

ПРО-СВѢ-ТНѢ Ѡ-ДѢ-А-НІ-Е ДѢ-ШНѢ МО-Е-А

L1709, J673

ПРО-СВѢ-ТНѢ МНѢ Ѡ-ДѢ-А-НІ-Е ДѢ-ШНѢ

J1036

ПРО-СВѢ-ТНѢ МНѢ Ѡ-ДѢ-А-НІ-Е ДѢ-ШНѢ

S457

ПРО-СВѢ-ТНѢ Ѡ-ДѢ-А-НІ-Е ДѢ-ШНѢ МО-Е-А

S454

МО-Е-

L1816

ПРО-СВѢ-ТНѢ МНѢ Ѡ-ДѢ-А-НІ-Е ДѢ-ШНѢ

J1087

ПРО-СВѢ-ТНѢ МНѢ Ѡ-ДѢ-А-НІ-Е ДѢ-ШНѢ

Choma

ПРО-СВѢ-ТНѢ МНѢ

BokSay

ПРО-СВѢ-ТНѢ Ѡ-ДѢ-А-НІ-Е ДѢ-ШНѢ МО-Е-А

PR

ПРО-СВѢ-ТНѢ Ѡ-ДѢ-А-НІ-Е ДѢ-ШНѢ МО-Е-А

OR

ПРО-СВѢ-ТНѢ Ѡ-ДѢ-А-НІ-Е ДѢ-ШНѢ МО-Е-А

SI

СВѢ-ТО-ДАВ- - ЧЕ, ѿ СП- СІ МЛ.

L1709

СВѢ-ТО-ДА-ЧЕ ѿ СПА- - -СИ МЛ.

J673

СВѢ-ТО-ДА-ЧЕ ѿ СПА- - -СИ МЛ.

J1036

СВѢ-ТО-ДА-ЧЕ ѿ СПА- - -СИ МЛ.

S457

СВѢ-ТО-ДАВ- - ЧЕ, ѿ СП- СІ МЛ.

L1816

СВѢ-ТО-ДАВ- ЧЕ, ѿ СП- СІ МЛ.

J1087

СВѢ-ТО-ДАВ-ЧЕ, ѿ СП- СІ МЛ.

Choma

СВѢ-ТО-ДАВ-ЧЕ,

Vokšay

СВѢ-ТО-ДАВ-ЧЕ, ѿ СП- СІ МЛ.

PR

СВѢ-ТО-ДАВ- ЧЕ, ѿ СП- СІ МЛ.

OR

СВѢ-ТО-ДАВ- - ЧЕ, ѿ СП- СІ МЛ.

Analýza nápevu

Pozoruhodný, o terciu nižší variant piesne nachádzame v ruských prameňoch. Ak by šlo o pôvodný tvar melódie, nie je ťažké nájsť aspoň v hrubých črtách podobnosti s novobyzantským nápevom. Napriek tomu ostávame v tejto veci zdržanliví a v možnom vzťahu k novobyzantskej melódii vidíme niekoľko problémov:

1. na podrobnejšej úrovni podobnosť nie je až tak presvedčivá
2. ruský „nižší“ variant melódie je vo všetkých prameňoch zhodný, takže ide o melódiu z jedného prameňa a nie o širšiu tradíciu
3. v starších ruských rukopisoch nachádzame pod označením „kyjevský rospev“ melódie v rovnakej tónine ako tie z ruténskych irmologionov
4. aj iné spevy 3. hlasu majú o terciu nižší ruský variant, ktorý je v určitých prípadoch (napr. kondak/sedálen) dokázateľne sekundárnou úpravou

Zdá sa teda, že nižší ruský variant je umelou redakčnou úpravou a pôvodná melódia je tá vyššia.

Ruténsky BR nápev svetilnu pozostáva z trojice jednoduchých formúl R, Q, D, ktoré sa podobajú rovnomenným formuliam tvoriacim aj melódiu svetilnu „Plótiju usnúv“. Rozloženie formúl rešpektuje delenie textu na riadky, ale v prvom riadku kvôli zmätku v slovoslede prišlo k zmene počtu kól.

Черто́гъ тво́й вни́ждъ е́ще мо́й, оу́краше́нный,
и́ оде́жды не́ имамъ, да вни́ждъ бо́нь:
проевѣтнѣ ѡдѣаніе душнѣ моеѣ свѣтода́вче, и́ е́щи ма.

-
1. R + Q +R
 2. Q D
 3. Q+Q Q+D

Osobitné postavenie má L1816, ktorého nápev je samozrejme ruténsky. Melódia je však bohatšia, kvôli prízvukom upravená a miestami sa strácajú predely medzi formulami. Prostopenie nadväzuje na ruténsky nápev, avšak mnohé z formúl mení na nepoznanie a to nejednotným spôsobom nielen čo sa týka rôznych prameňov, ale aj rôznych kól v rámci jednej piesne z jedného zdroja.

Formula Q

Formula Q je vo svojej podstate jednoduchým deklamačným modulom s kadenciou $e^b d$.

SI

L1709, J673

L1816

SI

L1709

J1036

S457

L1709, J673

L1709

J1036

L1816

J673

Formula R

Formula R je typická kadenciou $f e^b d$, ale na viacerých miestach nachádzame miesto nej Q, prípadne formulu, ktorú po rôznych terciových zmenách nejde spoľahlivo „zaradiť“.

SI

L1709

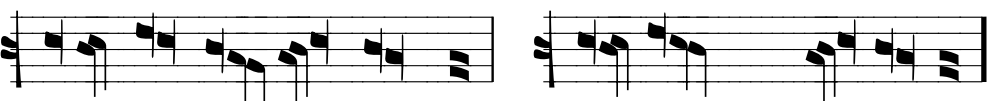
S457

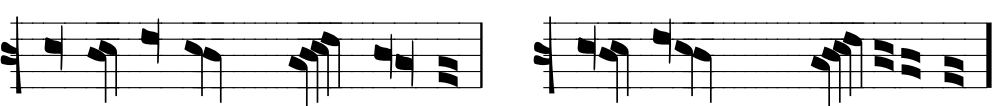
L1816

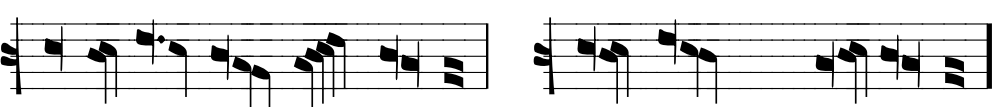
J673

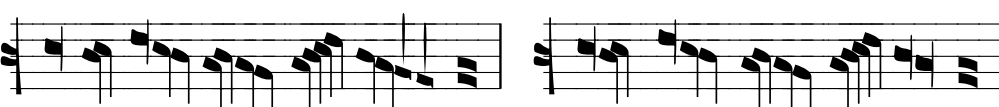
Formula D

Formula D uzatvára dva logické podcelky piesne.

J1036

SI

L1709

S457

L1816